

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.45>

УДК 336.761

В. В. Тринчук,

к. е. н., професор, в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та банківської справи, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7435-0159>

В. В. Мальцева,

к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1704-5064>

В. М. Рудой,

к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-6104-0240>

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО СТАНДАРТУ ЗВІТНОСТІ (CRS) З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

V. Trynchuk,

PhD in Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Accounting and Banking, Luhansk Taras Shevchenko National University

V. Maltseva,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Banking, Luhansk Taras Shevchenko National University

V. Rudoi,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Banking, Luhansk Taras Shevchenko National University

APPLICATION OF THE COMMON REPORTING STANDARD (CRS), TAKING INTO ACCOUNT THE PECULIARITIES OF THE ACTIVITIES OF COLLECTIVE INVESTMENT INSTITUTIONS

У статті досліджено особливості застосування загального стандарту звітності (CRS) з урахуванням особливостей діяльності інститутів спільного інвестування в Україні. Розкрито особливості процедури реєстрації підзвітних фінансових установ для цілей багатосторонньої угоди CRS та загального стандарту звітності CRS. Визначено заходи спрямовані на порядок взаємодії фінансових агентів між депозитарними установами та компаніями з управління активами для виконання вимог загального стандарту звітності CRS. Висвітлено напрями звітування за різними видами фінансових рахунків. Узагальнено заходи щодо подачі звітності інститутами спільного інвестування компанією з управління активами, яка відповідає за управління активами відповідного інституту інвестування. У статті акцентовано увагу, що нововведення застосування загального стандарту звітності сприятимуть створенню прозорого та ефективного механізму податкового контролю за діяльністю інститутів спільного інвестування.

The article examines the peculiarities of applying the Common Reporting Standard (CRS) with due regard for the specifics of collective investment institutions in Ukraine. The peculiarities of the procedure for registration of reporting financial institutions for the purposes of the CRS multilateral agreement and the CRS common reporting standard are revealed. The measures aimed at the procedure of interaction of financial agents between depository institutions and asset management companies to fulfill the requirements of the CRS Common Reporting Standard are determined. Reporting areas for different types of financial accounts are highlighted. Measures for reporting by collective investment institutions by an asset management company responsible for managing the assets of the relevant investment institution are summarized.

The registration procedure is aimed at streamlining the process of registration of financial agents that meet the requirements of international reporting standards to ensure transparency and compliance with Ukraine's international obligations in the field of financial regulation.

The process of implementing the international standard for the automatic exchange of information on financial accounts into Ukrainian legislation and practice is supported by the European Union's Public Finance Management Support Program in Ukraine (EU4PFM).

These actions contribute to the creation of a transparent and effective tax control mechanism and ensure that financial transactions in Ukraine comply with international standards. They are also important for preventing financial fraud and ensuring compliance with tax obligations on the part of both depositors and asset managers. As a result, depository institutions play an important role in maintaining stability and confidence in the financial system by increasing its transparency and compliance with tax laws.

Thus, in addition to providing information on changes in status, the above measures of applying the general reporting standard, taking into account the specifics of collective investment institutions, also play a key role in the process of identifying and monitoring financial flows related to securities of collective investment institutions.

Ключові слова: загальний стандарт звітності (CRS), підзвітні фінансові установи, компанії з управління активами, фінансові рахунки, інститути спільного інвестування

Keywords: common reporting standard (CRS), accountable financial institutions, asset management companies, financial accounts, collective investment institutions

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Особливої уваги та актуальності у сучасних умовах набувають питання застосування загального стандарту звітності (CRS) та особливості його імплементації в діяльність підзвітних фінансових установ в Україні. Розглянемо ключові аспекти, що стосуються визначення фінансових активів відповідно до Стандарту CRS, який включає

критерії класифікації активів, які підпадають під вимоги CRS, та специфіку їхнього ідентифікування в контексті діяльності фінансових установ. Також особливої уваги набуває питання звітування за різними видами фінансових рахунків, а саме процедура та формати звітування, які необхідно використовувати фінансовим установам для різних типів фінансових рахунків, що відповідають критеріям CRS. У цьому контексті актуальності також набуває порядок обміну інформацією щодо інвесторів інститутів спільного інвестування, зокрема механізм обміну даними про інвесторів у частині відповідності принципам конфіденційності та захисту інформації. У запроваджених новаціях важливе значення має порядок взяття на облік та зняття з обліку, які є підзвітними фінансовими установами та процедура реєстрації та дереєстрації у контексті вимог CRS, з акцентом на особливості цього процесу в українських правових та регуляторних умовах. Таким чином, питання особливостей застосування міжнародних стандартів звітності в контексті української практики, а також дотримання відповідних нормативних вимог набуває актуальності дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання особливості діяльності інститутів спільного інвестування, перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Загальні наукові підходи до сутності інститутів спільного інвестування, розглядалися вітчизняними вченими, зокрема Л. Бражник, О. Дорошенко, Ю. Коваленко, Д. Леоновим, Н. Шелудько, В. Шапраном та інш. Разом з тим відсутні комплексні дослідження застосування загального стандарту звітності (CRS) з урахуванням особливостей діяльності інститутів спільного інвестування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в теоретичному узагальненні та розкритті застосування загального стандарту звітності з урахуванням особливостей діяльності інститутів спільного інвестування.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до законодавчих норм, наказу Міністерства фінансів України від 30 серпня 2023 року №468 [5], визначено

порядок та особливості реєстрації підзвітних фінансових установ. У рамках цього процесу, всі фінансові установи, що визначені як підзвітні фінансові установи (далі - ПФУ) для цілей багатосторонньої угоди CRS та загального стандарту звітності CRS, зобов'язані пройти процедуру реєстрації у Державній податковій службі України (таблиця 1).

Таблиця 1. Порядок реєстрації підзвітних фінансових установ для цілей багатосторонньої угоди CRS та загального стандарту звітності CRS

№ з.п.	Напрямок	Роз'яснення
1.	Взяття на облік ПФУ, а також зняття їх з обліку та внесення змін до відомостей про ПФУ	Це включає в себе кроки, які необхідно виконати для реєстрації, а також механізми оновлення або анулювання реєстраційної інформації.
2.	Форми відповідних заяв для реєстрації ПФУ та порядок їх заповнення	Це передбачає наявність стандартизованих форм, які необхідно використовувати для подання відомостей до податкових органів.
3.	Особливості реєстрації інститутів спільного інвестування та інших організацій, за які звітність про підзвітні рахунки подають інші особи	Цей пункт визначає специфічні вимоги до реєстрації певних категорій ПФУ, де звітність може бути подана через третіх осіб.

Джерело: складено авторами

Таким чином, введення порядку реєстрації спрямоване на унормування процесу реєстрації фінансових агентів, які відповідають вимогам міжнародних стандартів звітності, з метою забезпечення прозорості та відповідності до міжнародних зобов'язань України у сфері фінансового регулювання.

Важливо зазначити, що цей порядок створює основу для ефективного контролю за діяльністю фінансових установ відповідно до міжнародних стандартів прозорості фінансової звітності. Також визначено критерії, за якими фінансові установи визнаються підзвітними фінансовими установами та мають дотримуватися певних параметрів діяльності та звітності,

встановлених у рамках CRS [7]. Також встановлено чіткий механізм звітування та обміну інформацією шляхом подачі відомостей про фінансові рахунки своїх клієнтів відповідно до визначених стандартів і процедур, що сприятиме боротьбі з фінансовими злочинами, зокрема ухиленням від податків та відмиванням коштів. Також у порядку регламентовано відповідальність та відповідні санкції для фінансових установ, які не дотримуються вимог порядку реєстрації, що забезпечить дотримання законодавства та мінімізацію ризиків порушень у фінансовій сфері.

Також порядок реєстрації ПФУ відіграє важливу роль у процесі інтеграції України у світову фінансову систему, сприяючи підвищенню довіри міжнародних інвесторів та фінансових партнерів. Таким чином, порядок реєстрації фінансових установ, становить суттєвий крок у напрямку зміцнення фінансової стабільності та безпеки України, а також відіграє ключову роль у підтримці міжнародних зусиль щодо боротьби з фінансовими злочинами на глобальному рівні.

Слід акцентувати у вагу, що відповідно до вимог загального стандарту звітності CRS, організації, які мали статус ПФУ на 30 червня 2023 року, зобов'язані зареєструватися у Державній податковій службі України до 31 грудня 2023 року [7]. Ця вимога є обов'язковою для забезпечення їх відповідності встановленим регуляторним вимогам та забезпечення прозорості їх фінансової діяльності. Щодо організацій, які не мали статусу ПФУ станом на 30 червня 2023 року, або тих, які були створені чи зареєстровані починаючи з 1 липня 2023 року, існують специфічні правила [7].

Зокрема, такі організації повинні подати заяву про реєстрацію у Державній податковій службі України як ПФУ протягом 60 календарних днів після того, як вони отримали статус ПФУ. Важливо зауважити, що дата встановлення статусу ПФУ, з якої починається відрахування строку для подання заяви на реєстрацію, визначається відповідно до положень розділу XI Порядку застосування Загального стандарту звітності CRS, що був затверджений наказом Міністерства фінансів України від 26 травня 2023 року № 282) [6].

Таким чином, введення чітких термінів та процедур для реєстрації ПФУ є важливим кроком у напрямку забезпечення дотримання міжнародних стандартів у сфері фінансової звітності та прозорості, а також сприяє ефективному фінансовому моніторингу та контролю в Україні.

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 07 грудня 2023 року № 674 [4], регламентовано взаємодію між депозитарними установами та компаніями з управління активами у контексті виконання вимог, передбачених Податковим кодексом України [8], зокрема стосовно діяльності інститутів спільного інвестування. Ця законодавча норма, визначає правила та механізми взаємодії між депозитарними установами та компаніями з управління активами в контексті здійснення функцій, пов'язаних з рахунками у цінних паперах депонентів – інвесторів інститутів спільного інвестування. Ця взаємодія необхідна для забезпечення відповідності операцій з цінними паперами вимогам податкового законодавства, зокрема стосовно оподаткування операцій з цінними паперами.

Відповідно до порядку [4], депозитарні установи, що відкривають та ведуть рахунки у цінних паперах для депонентів-інвесторів інститутів спільного інвестування, зобов'язані здійснювати взаємодію з компаніями з управління активами відповідно до встановлених правил і процедур. Це включає координацію дій, обмін інформацією та виконання інших операцій, необхідних для дотримання податкового законодавства України у сфері інститутів спільного інвестування. Затвердження цього порядку є важливим кроком у напрямку упорядкування взаємодії фінансових агентів, спрямованого на оптимізацію процесів управління та забезпечення відповідності діяльності інститутів спільного інвестування вимогам податкового законодавства. Це також сприятиме підвищенню прозорості фінансових операцій та зміцненню довіри до інвестиційного сектору України.

Згідно з положеннями Податкового кодексу України (зокрема, підпункт 393.11.3 пункту 393.11 статті 393) [8], кожна депозитарна установа, яка відкриває або веде рахунок у цінних паперах для депонента-інвестора

інституту спільного інвестування, зобов'язана виконувати обов'язки з проведення належної комплексної перевірки цього рахунку. Також депозитарна установа визначає підзвітність рахунку відповідно до податкових вимог. В рамках цих обов'язків депозитарна установа має надавати компанії з управління активами регулярні повідомлення про депонентів, які придбали цінні папери інститутів спільного інвестування, управління активами яких здійснює ця компанія. Таке повідомлення має бути надано не пізніше 30 календарних днів після завершення кожного календарного півріччя. Крім того, депозитарна установа зобов'язана інформувати компанію з управління активами про будь-які зміни у обставинах, які можуть вплинути на визначення податкового статусу депонентів або їх контролюючих осіб. Це включає зміни у власності, структурі управління та інші важливі фактори, що можуть вплинути на податкові зобов'язання депонентів. Такі заходи спрямовані на забезпечення прозорості фінансових операцій та ефективного податкового контролю, а також на дотримання відповідних норм податкового законодавства України.

Порядок взаємодії фінансових агентів, який встановлює основні принципи та процедури співпраці між депозитарними установами та компаніями з управління активами для виконання вимог загального стандарту звітності (CRS), охоплює наступні ключові аспекти (таблиця 2).

Таким чином, цей порядок спрямований на уніфікацію та стандартизацію процесів обміну інформацією між фінансовими агентами, забезпечуючи відповідність діяльності цих установ вимогам загального стандарту звітності CRS та відповідних положень Податкового кодексу України [8]. Це, у свою чергу, сприяє прозорості фінансових операцій та ефективності податкового регулювання у сфері інститутів спільного інвестування.

Таблиця 2. Заходи спрямовані порядок взаємодії фінансових агентів між депозитарними установами та компаніями з управління активами для виконання вимог загального стандарту звітності CRS

№ з.п.	Зміст	Роз'яснення
1.	Загальні положення щодо форми та формату повідомлення	Визначаються стандарти та вимоги до форми та формату повідомлення, які депозитарні установи мають надсилати компаніям з управління активами. Це включає встановлення єдиних стандартів для структури та змісту інформації, яка передається.
2.	Терміни і порядок надсилання повідомлення	Встановлюються чіткі строки для подання повідомлень, а також детально роз'яснюються процедури та механізми їх надсилання. Це забезпечує своєчасне та ефективне обмін інформацією між депозитарними установами та компаніями з управління активами.
3.	Особливості подання повідомлень за певні періоди	Визначаються специфічні вимоги та особливості подання повідомлень за друге півріччя 2023 року та за перше та друге півріччя 2024 року. Це включає перелік компаній з управління активами, яким необхідно надсилати повідомлення, та деталізацію інформації, яка має бути повідомлена за кожний з цих періодів.
4.	Порядок подання запитів компанією з управління активами до депозитарної установи	Визначаються процедури та умови, за яких компанія з управління активами може надсилати запити до депозитарної установи, включно з вимогами до форми та змісту таких запитів.

Джерело: складено авторами.

Так, процедура реєстрації ПФУ відбувається через подання відповідної заяви в електронному форматі. Це може здійснюватися через електронний кабінет платника податків або за допомогою інших засобів електронного зв'язку. Цифровізація процесу реєстрації сприяє оптимізації та прискоренню обробки даних, а також забезпечує вищий рівень прозорості та доступності

інформації. Важливо зазначити, що ПФУ, які подають звіти про підзвітні рахунки виключно за себе (такі як банки, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки тощо), реєструються в системі лише один раз, що спрощує процедуру реєстрації та управління для таких організацій. У випадку, коли ПФУ є інститутом спільного інвестування, процедура реєстрації має свої специфічні особливості. Слід зазначити, що за ІСІ звітність подається компанією з управління активами (КУА), яка відповідає за управління активами відповідного ІСІ. В такому випадку, КУА реєструється як ПФУ за власним статусом і додатково за кожен ІСІ, яким вона управляє.

Слід зазначити, що така система реєстрації спрямована на забезпечення ефективного моніторингу та контролю за фінансовими операціями відповідно до міжнародних стандартів звітності та прозорості. Такий підхід дозволяє оптимізувати процес збору та обробки фінансової інформації, а також сприяє виявленню та запобіганню можливим фінансовим зловживанням.

Також слід враховувати, що інформація про усі зареєстровані ПФУ інкорпорується до спеціалізованого переліку ПФУ, який систематично веде та оновлює Державна податкова служба України. Цей перелік є важливим інструментом для забезпечення прозорості та доступності інформації про ПФУ, що діють на території України. Зокрема, реєстраційні дані про ПФУ, включаючи відомості про їх статус та діяльність, планується оприлюднювати на офіційному вебпорталі ДПС. Це сприятиме підвищенню прозорості фінансового сектора та забезпеченню широкого доступу до відповідної інформації для всіх зацікавлених сторін. Також, ПФУ, які ведуть фінансові рахунки, матимуть можливість використовувати інформацію з цього переліку для визначення статусу власників рахунків у контексті проведення належних комплексних перевірок. Такий підхід дозволить ПФУ точніше ідентифікувати та відстежувати фінансові рахунки, а також сприятиме ефективному виконанню нормативних вимог. Важливо зазначити, що у випадку, якщо власником фінансового рахунку є інша ПФУ, такий рахунок не вважається підзвітним, і відповідно не підлягає належній комплексній перевірці чи

звітуванню. Це положення є важливою складовою у механізмі забезпечення прозорості фінансових операцій та спрощення процедур контролю за ПФУ, а також мінімізації непотрібного адміністративного навантаження [4].

Для ефективної реалізації інформаційно-роз'яснювальної кампанії, пов'язаної з впровадженням загального стандарту звітності (CRS), Міністерство фінансів України спільно з Державною податковою службою України розробило та надало детальні роз'яснення щодо практичного застосування та тлумачення ключових термінів загального стандарту звітності [9].

Процес імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки в українське законодавство та практику відбувається за підтримки Програми Європейського Союзу з підтримки управління державними фінансами в Україні (EU4PFM) [9]. Ця програма надає технічну та консультативну підтримку, що сприяє гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами та покращенню практик управління державними фінансами в країні.

Отже порядок взаємодії фінансових агентів не тільки визначає процедурні аспекти подання та обміну інформацією, але й встановлює рамки для забезпечення відповідності діяльності депозитарних установ та компаній з управління активами нормам Податкового кодексу України у сфері податкового регулювання інститутів спільного інвестування. Цей Порядок має на меті сприяти здійсненню належної комплексної перевірки рахунків, забезпеченню прозорості та відкритості фінансових потоків, а також запобіганню фінансових зловживань.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Таким чином, аналізовані вище заходи застосування загального стандарту звітності з урахуванням особливостей діяльності інститутів спільного інвестування окрім забезпечення інформування про зміни в статусі, також відіграють ключову роль у процесі ідентифікації та моніторингу фінансових потоків, пов'язаних з цінними паперами інститутів спільного інвестування.

Вони забезпечують збір та аналіз інформації, яка необхідна для визначення податкових зобов'язань та дотримання відповідності законодавчим вимогам. Згідно з вимогами Податкового кодексу України, установи зобов'язані здійснювати належну комплексну перевірку рахунків інвесторів інститутів спільного інвестування. Це означає, що вони повинні враховувати всі доступні їм відомості про депонентів, включаючи інформацію про їхній фінансовий статус, країну проживання, податкові зобов'язання та інші відомості, що мають значення для податкових цілей. У такий спосіб, такі нововведення сприятимуть створенню прозорого та ефективного механізму податкового контролю за діяльністю та забезпечують відповідність фінансових операцій в Україні міжнародним стандартам. Також вони важливі для запобігання фінансових зловживань та забезпечення дотримання податкових обов'язків як з боку депонентів, так і з боку компаній з управління активами. А також, відіграють важливу роль у підтримці стабільності та довіри до фінансової системи, підвищуючи її прозорість та відповідність вимогам податкового законодавства.

Література

1. Бражник Л.В., Дорошенко О.О. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні. Інфраструктура ринку. 2020. Випуск 42. С. 279–284.
2. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 5 липня 2012 року № 5080-VI (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>
3. Коваленко Ю. М. Місце, сутність і класифікаційні ознаки інвестиційних послуг у складі фінансових послуг. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2018. № 9 (37). С. 131–136.
4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку взаємодії фінансових агентів для виконання вимог статті 39³ розділу I Податкового кодексу України щодо інститутів спільного інвестування» від 07.12.2023 № 674. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2220-23#Text>

5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку взяття на облік та зняття з обліку фінансових агентів, які є підзвітними фінансовими установами для цілей багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки та загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки» від 30.08.2023 № 468. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1618-23#Text>
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку застосування загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information)» від 26.05.2023 № 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-23#Text>
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/crs-578>
8. Податковий кодекс України від 02.12 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
9. Програма Європейського Союзу з підтримки управління державними фінансами в Україні (EU4PFM). URL: <https://eu4pfm.com.ua/>
10. Ринок фінансових послуг: парадигма євроінтеграції: монографія. Леонов Д.А., Львовчкін С.В., Хоружий С.Г. за наук. ред. В. М. Федосова. К.: УІРФР, 2008. 848 с.

References

1. Brazhnyk, L.V. and Doroshenko, O.O. (2020), “Activities of collective investment institutions in Ukraine”, *Infrastruktura rynku*, vol. 42, pp. 279–284.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “On Collective Investment Institutions”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text> (accessed 23.12 2023).
3. Kovalenko, Y. M. (2018), “The place, essence and classification features of investment services in financial services”, *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”, Seriia “Ekonomika”*, vol 9 (37). pp.131–136.
4. Ministry of Finance of Ukraine (2023), Order “On Approval of the Procedure for Interaction of Financial Agents to Fulfill the Requirements of Article 39-3 of Section I of the Tax Code of Ukraine on Joint Investment Institutions”,

available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2220-23#Text> (accessed 23.12 2023).

5. Ministry of Finance of Ukraine (2023), Order “On Approval of the Procedure for Registration and Deregistration of Financial Agents that are Reporting Financial Institutions for the Purposes of Multilateral Agreement of Competent Authorities on Automatic Exchange of Financial Account Information and Common Standard for Reporting and Due Diligence of Financial Account Information”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1618-23#Text> (accessed 23.12 2023).

6. Ministry of Finance of Ukraine (2023), Order “On Approval of the Procedure for Application of the Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-23#Text> (accessed 23.12 2023).

7. The official site of Ministry of Finance of Ukraine (2023), available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538 (accessed on 23.12. 2023).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), “Tax Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed on 23.12. 2023).

9. The official site of European Union's Public Finance Management Support Program for Ukraine (EU4PFM) (2023), available at: <https://eu4pfm.com.ua/> (accessed 23.12. 2023).

10. Leonov, D.A. Liovochkin, S.V. and Horuzhy, S.G. (2008), *Rynok finansovykh posluh: paradyhma yevrointehratsiyi* [Financial services market: European integration paradigm], UIRFR, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2024 р.